

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**КАФЕДРА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ТА ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ
Й ІНОЗЕМНИХ МОВ**

**Збірник матеріалів
І Всеукраїнської науково-практичної конференції
«СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПОТЕНЦІАЛ РОЗВИТКУ
ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ В УКРАЇНІ»**

23 квітня 2021 року

Херсон

УДК: 640.4

Сучасний стан та потенціал розвитку індустрії гостинності в Україні: зб. матеріалів I Всеукр. наук. – практ. конф. (м.Херсон, 23 квітня 2021 р.) / за ред. доц. Морозової О.С. Херсон : ХДАЕУ, 2021. 327 с.

У матеріалах конференції розглянуто економічні, екологічні та організаційні аспекти розвитку потенціалу підприємств туристичної індустрії та суміжних галузей в умовах світової економічної кризи. Досліджено менеджмент підприємств індустрії гостинності в умовах світової фінансової кризи: виклики й можливості, сильні та слабкі сторони. Висвітлено інноваційні технології та менеджмент якості продукції та послуг готельно-ресторанного, туристичного та рекреаційного бізнесу. Визначено сучасні тренди розвитку внутрішнього та зовнішнього туризму та готельно-ресторанного бізнесу в Україні та світі. Проаналізовано заходи щодо удосконалення маркетингового комплексу підприємств індустрії гостинності.

**Затверджено до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою радою економічного факультету ХДАЕУ
(протокол № 10 від 26 травня 2021 р.)**

Призначено для науково-педагогічних працівників, науковців, докторантів, аспірантів, студентів, представників органів влади, громадських організацій та підприємств.

Матеріали доповідей друкуються в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за їхній зміст, достовірність наведених фактів, посилань тощо.

**© Херсонський державний аграрно-економічний університет
Кафедра готельно-ресторанного та туристичного бізнесу й іноземних мов**

податку на прибуток і Єдиного соціального внеску (ЄСВ), сплати земельного податку та податку на нежилий фонд нерухомості; скасування сплати туристичного збору.

Замість Департаменту туризму та курортів Міністерства економіки та торгівлі України згідно з постановою Кабінету Міністрів України №995 “Питання утворення деяких центральних органів виконавчої влади” урядом 04 грудня 2019 року утворено Державне агентство з розвитку туризму (ДАРТ).

Основна мета агентства полягає у тому, що «люди активно подорожують Україною в цілях туризму»[4]. Для популяризації серед співвітчизників внутрішнього туризму ДАРТ дало старт проекту "Мандруй Україною". Сьогодні це дійсно справжня «кооперація держави, бізнесу, креативних індустрій та туризму» [5].

Список літератури

1. Ангелко І. Сучасний стан та перспективи розвитку туристичної галузі в Україні / І. Ангелко // Український соціум. – 2014. – № 2 (49). – С. 71-79.
2. <http://www.ntoukraine.org/assets/files/EBRD-COVID19-Report-UKR.pdf>
3. Січка І.І. Аналіз особливостей та розвитку туристичного ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://economyandsociety.in.ua/journal/7_ukr/7_2016.pdf.
4. <https://www.ukrinform.ua/rubric-tourism/3044450-derzturizm-rozposav-masstabnij-proekt-mandruj-ukrainou.html>
5. <https://www.tourism.gov.ua/about-dart>

Соболь Ольга Михайлівна

к. с.–г. н., доцент

*Херсонський державний аграрно-економічний університет
м. Херсон*

МІСЦЕ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КІННОГО ТУРИЗМУ В УМОВАХ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У сучасних умовах розвитку світової економіки туризм став однією з провідних, високоприбуткових та найбільш динамічних галузей. Це, в свою чергу, стимулює розвиток інших галузей, пов'язаних із задоволенням попиту на різні види відпочинку і розваг, зокрема культури, мистецтва, спорту, освіти, науки, фінансів, народних промислів, транспорту, торгівлі, сільського господарства та інших. Щороку спостерігається тенденція позитивного впливу сфери туризму та курортів на динаміку економічного та соціального розвитку області за рахунок нарощування чисельності внутрішнього та іноземного туризму, збільшення обсягів надходжень від туристичної галузі [1].

В цілому, особливостями розвитку туризму в Херсонській області є: зміна співвідношення обсягів внутрішнього та зовнішнього туризму на користь останнього, незначна кількість іноземних туристів, поступове зменшення кількості громадян, охоплених внутрішнім туризмом. Туристичні підприємства відчувають проблеми, пов'язані зі складною соціально-економічною та геополітичною ситуацією, відсутністю ефективної державної політики у сфері туризму [2].

Херсонщина має виключні можливості для розвитку сфери туризму - комфортні мікрокліматичні умови, різноманітні ландшафти, унікальну флору та фауну. Херсонщина - єдина область України, яка має вихід до двох морів (Чорного й Азовського). Вона посідає одне з провідних місць в Україні за рівнем забезпеченості цінними природно-рекреаційними та історико-культурними ресурсами, які можуть представляти значний інтерес вітчизняних та іноземних туристів. Разом з тим, маючи всі можливості для розвитку туристичної галузі, туристичний потенціал Херсонській області використовується не на повну потужність [3].

Зважаючи на високий потенціал розвитку туризму та відпочинку, багато сприятливих для інвестування туристичної сфери умов, одним із раціональних шляхів подолання кризового становища та покращення економічного стану Херсонської області є [4].

Також, в області існує величезний потенціал для розвитку сільського зеленого туризму, за рахунок розвитку якого підвищується матеріальний добробут та частково вирішуються проблеми зайнятості сільського населення. Сільський туризм є одним із найперспективніших напрямів розвитку аграрного сектору економіки України та може стати поштовхом для розвитку малого та середнього бізнесу на селі [5].

Цей вид туризму потребує набагато меншого об'єму фінансування, а його привабливість для туристів збільшується з кожним роком, він виключно підходить для Херсонської області: наявні є всі фактори розвитку сільського зеленого туризму на фоні депресивності розвитку економіки регіону [6].

У зв'язку із зростанням популярності об'єктів в екологічно-чистих умовах відпочинку, лікування та оздоровлення в області запроваджено кластерну модель проекту «Херсонщина – територія здоров'я» [7].

Отже, саме розвиток екологічного та сільського зеленого туризму надає поштовх збільшенню попиту на органічне виробництво продукції сільського господарства, зокрема, тваринництва. Саме цей тип виробництва тваринницької продукції поєднує в собі найкращі практики з огляду на збереження довкілля, біологічного розмаїття, збереження природних ресурсів, застосування високих стандартів належного утримання, добробуту тварин та методів виробництва. Споживання органічної продукції в Європейському союзі є актуальним трендом, що у свою чергу сприяло створенню нової стратегії «Від ферми до виделки», де зафіксовані збільшення частки органічної сільськогосподарської площі (до 25% до 2030 року) [8].

Виключно сприятливі природні умови, наявність інфраструктури роблять перспективним напрямком розвиток екоготелів, екобаз відпочинку, зелених садиб сільського туризму. На Херсонщині зелений туризм набирає обертів, адже 70% населення проживає у місті, тому сільський відпочинок набуває популярності. В таких об'єктах екотуризму гостей годують екологічно чистою їжею, пропонуються прогулянки, зокрема, на конях, квадроциклах, полювання та риболовля. Найбільша кількість екоготелів у Західній Україні, Черкаській і Полтавській областях [9].

Власники приватних будинків та осель Херсонщини не усвідомлюють цю перспективність, практично не використовують свій потенціал. Деяким винятком є власники осель на приморських територіях, які надають приїжджим послуги проживання, іноді послуги харчування, і ніколи – анімаційні послуги [6].

На відміну від вищезазначених регіонів, в Херсонській області є унікальна можливість розвитку кінного туризму - одного з видів відпочинку, що дозволяє об'єднати такі мотиви туристичних подорожей, як отримання нових знань, здійснення подорожі в умовах екологічно чистої місцевості з елементами екстриму, придбання спортивних навичок та досягнення оздоровчого ефекту.

Кінний туризм є одним і з різновидів екологічного туризму, який поділяється на наступні групи науковий туризм (спостереження за птахами та тваринами на природно - охоронних територіях); тури історії природи (сукупність навчальних, науково-популярних і тематичних екскурсій по екологічних стежках заповідників і національних парків); подорожі в природні резервати (для огляду унікальних та екзотичних природних об'єктів [10].

Виходячи з проведеного аналізу джерел інформації, кінний туризм в області може розвиватися в основному як різновид екотуризму, відповідно, найбільш розповсюдженими напрямками будуть кінні прогулянки, походи та дистанційні пробіги.

Найбільш перспективними локаціями для цих видів кінного туризму є природні та природно-історичні об'єкти [11, с. 82-83].В умовах Херсонської області такими можуть бути два біосферні заповідники та природні парки (Азово-Сиваський, Олешківські піски), «Джарилгацький», «Нижньодніпровський»), розташовані в Херсонській області.

Біосферний заповідник «Асканія-Нова» ім. Ф.Е. Фальц-Фейна є найстарішим степовим резерватом світу, де ростуть понад 400 видів унікальних рослин, мешкає більше 1000 видів тварин, тільки тут збереглися ділянки унікального сріблястого ковила, розташовані один з найбільших на Півдні України штучно вирощених лісів, ботанічний сад, акліматизаційний зоологічний парк, орнітопарк. Особливості ландшафту, розвинута інфраструктура дозволяють організовувати кінні прогулянки, походи та пробіги різноманітного призначення навіть для вершників початкового рівня.

Джарилгацький національний природний парк/острів Джарилгач, Скадовського району – найбільший острів в Україні. Його принадами є

широкий піщаний берег, цілюща вода з вмістом йоду, броду, лікувальними грязями, сприятливим кліматом, незайманою природою та дивовижним кліматом. В даній локації основними напрямками розвитку кінного туризму, крім звичних, є оздоровчий.

Олешківський національний природний парк «Олешківські піски» Херсонського району є єдиною в Європі природною пустелею, що межує з найбільшими в світі штучними лісами. Загальна площа пісків складає 2100 км², з них 1000 км² покрита лісами. Завдяки унікальним природним ресурсам тут є виключні умови для розвитку таких видів кінного туризму як кінні походи та дистанційні пробіги. Кам'янська та Олешківська Січі - місце невмирущої слави козацтва, що є цікавим об'єктом кінного туризму історичного напрямку. Близькість до місця, зручні під'їзди створюють передумови для створення спеціалізованих дитячих та юнацьких таборів спортивно-історичного напрямку.

Отже, Херсонська область має винятково сприятливі умови для розвитку кінного туризму різних цільових груп: від початківців до досвідчених вершників; від дітей та підлітків до людей похилого віку, які зможуть в процесі кінних прогулянок та походів оздоровлюватися та збагачувати своє дозвілля.

Список літератури

1. Стан та перспективи розвитку туристичної галузі Херсонщини аналізували під час засідання координаційної ради 11.02.2019. URL: <https://khoda.gov.ua/stan-ta-perspektivi-rozvitku-turistichno%D1%97-galuz%D1%96-hersonshhinal%D1%96zuvali-p%D1%96d-chas-zas%D1%96dannjaordinac%D1%96jno%D1%97-radi>

2. Джерелюк Ю.О., Фролова Н.Є. Сучасний стан і тенденції розвитку туристичної галузі в Херсонській області. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2018. Вип. 20(1). С. 142-146. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_20\(1\)__33](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_20(1)__33).

3. Програма розвитку туризму та курортів у Херсонській області на 2019-2021 роки. Затверджена Рішенням XXII сесії обласної ради VII скликання 14.12.2018 р. № 1095. URL: http://dspace.tneu.edu.ua/retrieve/14453/GT_L.pdf

4. Кацемір Я. В. Дослідження зовнішніх чинників розвитку туристичної галузі України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Економічні науки». Випуск 34. 2019. С. 63-66.

5. Бойко В.О. Розвиток зеленого туризму у південному регіоні. Підприємництво в аграрній сфері: глобальні виклики та ефективний менеджмент. *Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції*. Запоріжжя, 12-13 лютого 2020 року. URL: <http://dspace.ksau.kherson.ua/handle/123456789/4734>

6. Моїсеєнко В.О. Проблеми та перспективи розвитку сільського зеленого туризму на Херсонщині. *Таврійський науковий вісник*. 2012. № 82. 184 – 190.

7. Звіт про виконання у 2019 році обласної програми «Розвиток туризму та курортів в Херсонській області на 2019-2021 роки». URL:

<https://visitkherson.gov.ua/regionalni-programi/zvit-pro-vikonannja-u-2019-roci-oblastnoi-programi-rozvitok-turizmu-ta-kurortiv-v-hersonskij-oblasti-na-2019-2021-roki/>

8. Кривий В.В. Тренди виробництва та споживання органічної продукції вівчарства і козівництва в країнах ЄС. *Сучасна наука: стан та перспективи розвитку у сільському господарстві*: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених з нагоди Дня науки, 10 листопада 2020 р. Херсон, 2020. С. 99-101.

9. Грановська В., Бойко В. Функціонування екоготелів в Україні як чинник активізації підприємницької діяльності. *Економіка АПК*, 2020, № 3. URL: <http://eapk.org.ua/contents/2020/03/57>, <http://hdl.handle.net/123456789/3901>

10. Галасюк С.С. Сутність та особливості кінного туризму. URL: [http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4511/Галасюк С.С. Сутність та особливості кінного туризму.pdf](http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/4511/Галасюк%20С.С.%20Сутність%20та%20особливості%20кінного%20туризму.pdf)

11. Бобылёв И.Ф., Котов Т.Т., Филиппов С.П. Конный туризм Москва: Профиздат, 1985. 184 с.

Ткаченко Крістіна Андріївна

*здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
кафедри міжнародних регіональних студій та туризму
факультету економіки, бізнесу та міжнародних відносин
Університет митної справи та фінансів
м. Дніпро*

АНАЛІЗ ПОДІЄВОГО ТУРИЗМУ (EVENT-ТУРИЗМУ) В УКРАЇНІ

Більшість розвинених країн в боротьбі за нових туристів, покращують вже існуючі напрямки і створюють нові подієві заходи, тим самим розвиваючи вже існуючі та впроваджуючи відносно свіжий туристичний напрямок - подієвий туризм. За оцінкою Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) event-туризм є одним з найперспективнішим видів туризму у світі [1].

Наукова література класифікує подієвий туризм за трьома ознаками :

1. Ділові: конференція, семінар, виставка, форум ;
2. Спортивні: чемпіонат, олімпіада, кубки, престижні змагання;
3. Культурно-пізнавальні: фестиваль, концерт, шоу, карнавал [2].

Також можемо спостерігати стрімку тенденцію популярності релігійного туризму. На даний момент деякі оператори розробляють туристичний продукт у честь святкування таких подій як: Пасха, Водохреща та інші, де туристи мають змогу отримати духовно-культурне збагачення та стати частиною традицій та обрядів.

Подієвий туризм поділяється на такі ланки (рис.1.)